

กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่พึงจะเป็น

The Desired of Extracurricular Activities

เสริมพงษ์ พรหมลี

Sermphong Phormlee

หัวหน้างานพัฒนานักศึกษา สำนักงานคณบดี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Head of Student Affair Division Dean's Office, Faculty of Management Science, Khon Kaen University

บทคัดย่อ

งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของกิจกรรมเสริมหลักสูตรในปัจจุบัน และเพื่อสังเคราะห์ลักษณะของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม โดยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยด้วยกระบวนการสังเคราะห์จากเอกสารซึ่งเป็นหลักสูตรในระดับปริญญาตรี 7 หลักสูตรของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คือ 1) บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการเงิน 2) บัญชีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี 3) เศรษฐศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ 4) บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด 5) บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ 6) บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการโรงแรมและอีเว้นท์ 7) บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว แล้วนำมาเปรียบเทียบจากการสังเคราะห์กิจกรรมตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา และกิจกรรมเสริมหลักสูตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ดำเนินการจริง พบว่า คุณลักษณะเฉพาะด้านของบัณฑิตคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามการสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของหลักสูตรระดับปริญญาตรีทั้ง 7 สาขาวิชา จะเห็นได้มีความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งกรอบมาตรฐานนี้จะเน้นหนักในเรื่องของ “ด้านเสริมสร้างคุณธรรม/จริยธรรม” และ “ด้านการพัฒนาตนเองด้านวิชาการ/ด้านต่าง ๆ” ตามลำดับค่อนข้างน้อย แต่หากพิจารณาตามการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตั้งแต่ ปี 2554-2556 พบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดมากที่สุดคือ “ด้านพัฒนาศักยภาพตนเอง” และด้านที่มีการจัดกิจกรรมน้อยที่สุดคือ “ด้านเสริมสร้างคุณธรรม/จริยธรรม” และ “ด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย/ภูมิปัญญาท้องถิ่น” ฉะนั้นการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจึงเกิดความไม่สอดคล้องกันทั้งวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ตัวบ่งชี้ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และในทางปฏิบัติของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่แท้จริง

คำสำคัญ: กิจกรรมเสริมหลักสูตร, กิจกรรมนักศึกษา, กิจกรรมที่พึงจะเป็น, กิจกรรมพัฒนานักศึกษา

Abstract

The purposes of this study were to study the current extracurricular activities' attribute and the synthesis of extracurricular activities' characterization. This research was conducted by analyzing of document of all 7 curriculums including 1) B.B.A.(Bachelor of Business Administration in Finance) 2) B.Acc. (Bachelor of Accountancy) 3) B.Econ. (Bachelor of Economics) 4) B.B.A.(Bachelor of Business Administration in Marketing) 5) B.B.A.(Bachelor of Business Administration in Management) 6) B.B.A.(Bachelor of Business Administration in Hotel and Event Management) 7) B.B.A.(Bachelor of Business Administration in Tourism Management) and then comparing between the synthetic activity of TQF HEd's Framework and the actual extracurricular activities performed. The research findings concluded that the Graduate's desired characteristics of the Faculty of Management Science, Khon Kaen University based on the purposes of seven majors were not corresponding with the TQF HEd's indicators. In the mean time, the TQF HEd's framework was focusing on the "Student's Moral and Ethical aspect" and "the Student's Academic Development aspect" respectively, whereas the extracurricular activities during 2011-2013 tended to focus on the " Student's Potentiality Development aspect". Moreover, the activities regarding the " Student's Moral and Ethical aspect" and " Thail's Cultural and Traditional Preservation" were considerably smallest activities organized of all: therefore the extracurricular activities were not in accordance with the curriculum's objectives and the indicator of the activity in practice.

Keywords: Extracurricular Activities, Student's Activities, Desired Activities, Student Development's Activities

บทนำ

จากสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลกส่งผลทำให้นักศึกษามีคุณลักษณะที่เปลี่ยนไป ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวนี้ต้องมีกระบวนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กับสภาพการณ์ปัจจุบัน ได้สรุปไว้ว่า การพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพ และศักยภาพในการพัฒนาและแข่งขันในเวทีโลกได้ ถือเป็นภารกิจของทุกสถานศึกษาซึ่งนอกจากมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพแล้วยังต้องมีกระบวนการพัฒนานักศึกษาผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักศึกษาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ที่มีความเจริญงอกงามทางสติปัญญา และความคิดเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนาประเทศและมุ่งพัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ ตระหนักถึงคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย สามารถดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าแก่บุคคล สังคมและประเทศชาติ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องตระหนักถึงภารกิจในการผลิต

บัณฑิตให้มีคุณภาพ และคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ ซึ่งบัณฑิตที่มีคุณภาพ ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษา จากสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย

และสังคมโลกส่งผลทำให้นักศึกษามีคุณลักษณะที่เปลี่ยนไป ดังนั้น การพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จะต้องมีการเตรียมปัจจัยความพร้อมทั้งการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและกระบวนการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นให้นักศึกษาโดยผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ [1] นอกจากนี้ กรรณิกา พิริยะจิตรา [5] ได้กล่าวไว้ว่านักศึกษาที่กำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจะมีอายุอยู่ระหว่างวัยรุ่นตอนปลายและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งเป็นวัยหนุ่มสาวที่มีกำลังกาย กำลังใจ และความคิดริเริ่มต่าง ๆ มีความพร้อมทั้งในด้านการศึกษา และการทำงานด้วยอุดมการณ์อย่างบริสุทธิ์ใจ มีกิจกรรมนักศึกษาหลายประเภทที่นักศึกษาทำอยู่ เช่น กิจกรรมกีฬา ศิลปวัฒนธรรม บำเพ็ญประโยชน์ และวิชาการ เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ตอบสนองความต้องการและความสนใจของนักศึกษาที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลได้อย่างดี นักศึกษาที่ทำกิจกรรมนั้นจะมีประสบการณ์ ทักษะต่าง ๆ และการเรียนรู้อย่างมาก ซึ่งนักศึกษาไม่สามารถเรียนได้ในชั้นเรียน แต่จะเป็นการส่งเสริมพัฒนาการนักศึกษาทางด้านสติปัญญา อารมณ์ร่างกายและจิตใจ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาทั้งในกำกับของรัฐและเอกชนจึงให้การสนับสนุนส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรมนักศึกษาต่าง ๆ ขึ้นตามเหตุผลดังกล่าวข้างต้น

กิจกรรมนักศึกษาที่จัดขึ้นนั้นเป็นส่วนหนึ่งของงานกิจการศึกษานั่นเอง สอดคล้องกับ ผาปกจิต คุณุรัตน์ [3] และนิศา สุวรรณประเทศ [6] ที่ระบุว่า การจัดกิจกรรมนักศึกษา ถือเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบสำคัญ ในการพัฒนานักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์และพึงประสงค์ของสังคม จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัย พบว่าการจัดกิจกรรมนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่ไม่มีกรอบแนวทางการดำเนินงานที่เป็นระบบชัดเจน ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ ตัวของนักศึกษาที่ขาดความชัดเจน ว่าตนเองมีจุดมุ่งหมาย มีบทบาท และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน และประเทศชาติอย่างไร ที่สำคัญนักศึกษส่วนใหญ่มองไม่เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมนักศึกษา ผู้บริหารระดับอุดมศึกษาไม่ให้ความสำคัญต่อกองด้านกิจกรรมนักศึกษาเท่าที่ควร อาจารย์ที่ปรึกษาขาดความเข้าใจและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมนักศึกษาอย่างเป็นระบบ ขาดการวางแผนกิจกรรมนักศึกษาที่มีความหลากหลาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะของกิจกรรมเสริมหลักสูตรในปัจจุบัน
2. เพื่อสังเคราะห์ลักษณะของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม

วิธีดำเนินการวิจัย

งานสังเคราะห์เรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่พึงจะเป็นใช้วิธีการดำเนินการวิจัยด้วยกระบวนการวิธีสังเคราะห์จากเอกสารซึ่งเป็นหลักสูตรของแต่ละสาขาวิชาในคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีกระบวนการดังนี้

1. รวบรวมเอกสาร และหลักสูตรที่เกี่ยวข้องทั้ง 7 หลักสูตร [2] ได้แก่ 1) บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการเงิน 2) บัญชีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี 3) เศรษฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ 4) บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด 5) บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ 6) บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการโรงแรมและอีเว้นท์ 7) บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว

2. สังเคราะห์วัตถุประสงค์ของหลักสูตรตามที่คณะของผู้เขียนสรุปจาก ตารางที่ 1 พบว่าคุณลักษณะเฉพาะด้านของบัณฑิตคณะวิทยาการจัดการได้ดังนี้คือ

2.1 มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการเรียนรู้ในการคิดวิเคราะห์ ริเริ่มสร้างสรรค์ในการประกอบวิชาชีพอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งมีจรรยาบรรณวิชาชีพ

2.2 มีความสามารถในการวิจัยและค้นหาความจริงด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.3 มีความสามารถในการสื่อสารและสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้

2.4 มีความสามารถในการใช้ความรู้สร้างประโยชน์สุขให้กับสังคม

2.5 มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

2.6 มีความคิดที่เป็นระบบในสาขาวิชาและศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการตัดสินใจได้อย่างอิสระ

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของหลักสูตร[2]

รายละเอียด วัตถุประสงค์ ของแต่ละหลักสูตร	สาขาวิชาต่าง ๆ							ความถี่	สรุปการสังเคราะห์ โดยผู้เขียน
	การเงิน	บัญชี	เศรษฐศาสตร์	การตลาด	การจัดการ	โรคมแม่และสิ่งแวดล้อม	การท่องเที่ยว		
มีความรู้ทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7	มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากการเรียนรู้ในการคิดวิเคราะห์หรือเริ่มสร้างสรรค์ในการประกอบวิชาชีพอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งมีจรรยาบรรณการวิชาชีพ
มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และริเริ่มสร้างสรรค์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7	
มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณทางวิชาชีพ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7	
มีทักษะความสามารถในการวิจัยและค้นหาและค้นหาข้อเท็จจริงได้	✓	✓	✓		✓	✓	✓	6	มีความสามารถในการวิจัยและค้นหาความจริงด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ
มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	✓	✓	✓		✓	✓	✓	6	
มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้	✓		✓	✓	✓	✓	✓	6	มีความสามารถในการสื่อสารและสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้
มีทักษะในการสื่อสาร		✓	✓	✓	✓	✓	✓	6	
มีความสามารถในการบูรณาการวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม		✓	✓	✓	✓			4	มีความสามารถในการใช้ความรู้สร้างประโยชน์สุขให้กับสังคม
มีความสามารถในการปรับตัวและร่วมงานกับผู้อื่นได้ดี	✓	✓		✓				3	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี
มีความรอบรู้ในศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง		✓						1	มีความคิดที่เป็นระบบในสาขาวิชาและศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการตัดสินใจได้อย่างอิสระ
มี System Thinking		✓						1	
มีความสามารถในการตัดสินใจและมีความคิดเห็นได้อย่างอิสระแต่เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น				✓				1	

การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้แก่ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF HED) กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการตามประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 1668/2557[4] (ILP) การประกันคุณภาพภายใน (IQA) นักศึกษาต้นแบบ KRU MODEL(3D) อัตลักษณ์ของ มข. และอัตลักษณ์ของคณะ

จากตารางที่ 2 ตามทัศนะของผู้เขียนสรุปได้ว่าทุก ๆ กิจกรรมที่คณะดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามกรอบการศึกษาทั้งระดับประเทศ ระดับมหาวิทยาลัย และระดับคณะ ซึ่งจะเห็นได้ว่า “ด้านคุณธรรมและจริยธรรม” เป็นด้านที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญเพื่อให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา เพื่อจะได้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ในการรับใช้สังคมต่อไป

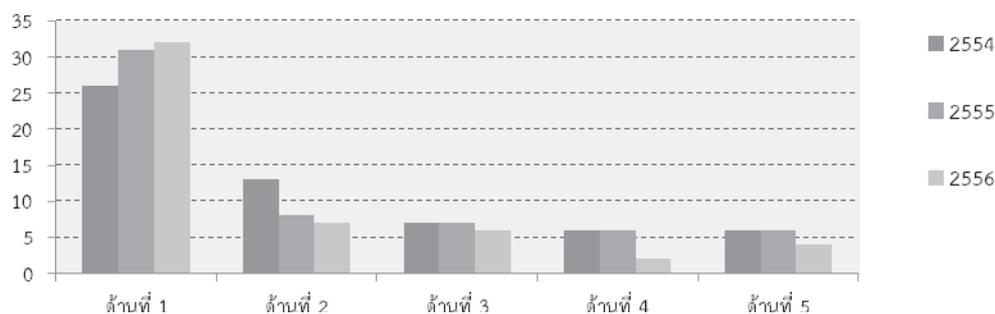
ตารางที่ 2 การสังเคราะห์หัวข้อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร

TQF HEd	ILP	IQA	3D	อัตลักษณ์ ของ มข.	อัตลักษณ์ ของ คณะ	การสังเคราะห์ตามทัศนะ ของผู้เขียน
ด้านความรู้และ วิชาการ	การพัฒนาศักยภาพ ตนเอง	วิชาการและเป็น บัณฑิตที่พึง ประสงค์			มีบุคลิกภาพดีและ ความกระตือรือร้น	ด้านการพัฒนาตนเองด้าน วิชาการและด้านต่าง ๆ
	การดำรงไว้ซึ่งสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์		การส่งเสริม ประชาธิปไตย			ด้านการดำรงไว้ซึ่งสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
	เสริมสร้างจิตอาสา และจิตสาธารณะ	การบำเพ็ญ ประโยชน์		มีความเอื้ออาทร		ด้านการเสริมสร้างจิตอาสา และจิตสาธารณะ
ด้านคุณธรรม จริยธรรม	เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและ ศีลธรรม	การมีคุณธรรม และจริยธรรม	การส่งเสริมด้าน คุณธรรม จริยธรรม		มีความไว้วางใจกัน	ด้านเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม
	-เสริมสร้างจิตสำนึก ความภาคภูมิใจใน มหาวิทยาลัยและ คณะ -การอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น	รักษาสีงแวดล้อม / ส่งเสริมศิลปและ วัฒนธรรม	การส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี			เสริมสร้างจิตสำนึกความ ภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัย และคณะ รวมทั้งการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมไทยและภูมิ ปัญญาท้องถิ่น
ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ					มีวุฒิภาวะ และมี ความรับผิดชอบ	ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความรับผิดชอบ
การวิเคราะห์เชิง ตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศ						ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิง ตัวเลข การสื่อสารและการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
		กีฬาและการ ส่งเสริมสุขภาพ	การป้องกันสารเสพติด และอบายมุข			ด้านการส่งเสริมสุขภาพ

3 สังเคราะห์กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่อยู่ในระบบ <http://ilp.kku.ac.th/> ซึ่งตามทัศนะของผู้เขียนสรุปจากแผนภูมิที่ 1 พบว่าการดำเนินงานของโครงการตามแผนงานของ สโมสรนักศึกษาและงานพัฒนานักศึกษาได้ค่าเฉลี่ยหน่วยกิจกรรมประมาณ 11 หน่วยกิจกรรม ซึ่งด้านที่มีหน่วยกิจกรรมสูงที่สุดคือด้านที่ 1 ด้านการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ด้านที่ 2 การดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เสริมสร้างจิตสำนึกความภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัยและคณะ ด้านที่ 3 ด้านการเสริมสร้างจิตสาธารณะ การดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ด้านที่ 4 ด้านเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม และด้านที่ 5 ด้านการอนุรักษ์

4 ศิลปะ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามลำดับ หากพิจารณาแผนภูมิที่ 2 พบว่าตามโครงการและ กิจกรรมที่สาขาวิชาหรือหน่วยงานภายในเสนอขอหน่วย กิจกรรมได้ค่าเฉลี่ยหน่วยกิจกรรมประมาณ 24 หน่วยกิจกรรม ซึ่งด้านที่มีหน่วยกิจกรรมสูงที่สุดคือด้านที่ 1 ด้านการพัฒนา ศักยภาพนักศึกษา ด้านที่ 3 ด้านการเสริมสร้างจิตสาธารณะ การดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ด้านที่ 4 ด้านเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม และ ด้านที่ 5 ด้านการอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามลำดับ ส่วนด้านที่ไม่มีการขอเสนอหน่วยกิจกรรม คือ ด้าน ที่ 2 การดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เสริมสร้างจิตสำนึกความภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัย และคณะ

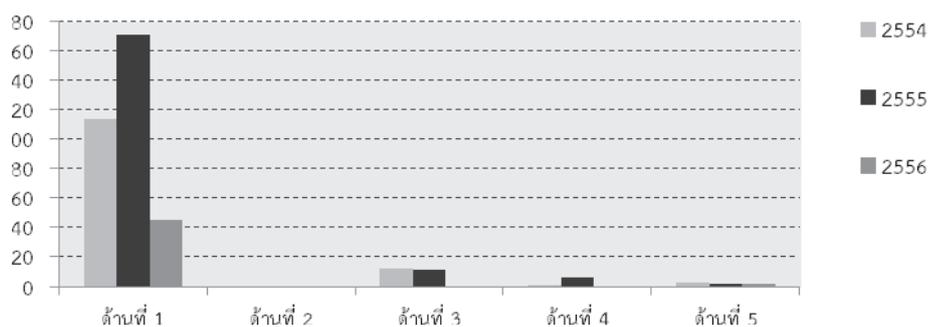
แผนภูมิที่ 1 แผนภูมิแสดงด้านต่าง ๆ ของ ILP ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแผนงานโครงการและกิจกรรมของสโมสรนักศึกษาและงานพัฒนา นักศึกษาในรอบ ปีการศึกษา 2554-2556

ข้อมูล ณ วันที่ 7 กรกฎาคม 2557

ที่มา : <http://ilp.kku.ac.th/Sac/FrontEnd/SacV2/home.php?14322>

แผนภูมิที่ 2 แผนภูมิแสดงด้านต่าง ๆ ของ ILP ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามสาขาวิชาหรือหน่วยงานภายในเสนอขอหน่วยกิจกรรมในรอบปีการศึกษา 2554-2556

ข้อมูล ณ วันที่ 7 กรกฎาคม 2557

ที่มา : <http://ilp.kku.ac.th/Sac/FrontEnd/SacV2/home.php?14322>

สรุปจำนวนโครงการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปีการศึกษา 2556 ที่ผ่านมา สามารถสรุปได้ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา จำนวน 104 หน่วยกิจกรรม ด้านที่ 2 ด้านการสร้างเสริมจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในสถาบันจำนวน 74 หน่วยกิจกรรม ด้านที่ 3 ด้านการเสริมสร้างจิตสาธารณะ การธำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ จำนวน 31 หน่วยกิจกรรม ด้านที่ 4 ด้านเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม จำนวน 11 หน่วยกิจกรรม และ ด้านที่ 5 ด้านการอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรมไทย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 7 หน่วยกิจกรรม จำนวนหน่วยกิจกรรมทั้งหมด จำนวน 227 หน่วยกิจกรรม (ข้อมูล ณ วันที่ 7 กรกฎาคม 2557 เข้าถึงข้อมูลได้ที่ <http://ilp.kku.ac.th>) ผู้เขียนขอผลการสังเคราะห์ในการจัดกลุ่มของกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามด้านต่าง ๆ ในรอบปีการศึกษา 2554-2556 ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่นโดยยึดหลักการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ILP) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางจัดกลุ่มของกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามด้านต่าง ๆ ของ ILP ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ในรอบปีการศึกษา 2554-2556

ด้านที่	ภาคการศึกษาที่ 1	ภาคการศึกษาที่ 2
ด้านที่ 1 การพัฒนาศักยภาพตนเอง	กีฬาและกิจกรรมของสาขาวิชา	สัมมนาและกิจกรรมของสาขาวิชา
ด้านที่ 2 การดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เสริมสร้างจิตสำนึกความภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัยและคณะ	กีฬาและกิจกรรมรับน้อง	กิจกรรมที่จัดโดยคณะ
ด้านที่ 3 การเสริมสร้างจิตอาสา และจิตสาธารณะ	ค่ายอาสาและกิจกรรมรับน้อง	กิจกรรมของแผนงานสโมสรนักศึกษาและงานพัฒนานักศึกษา
ด้านที่ 4 การสร้างคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรม	ค่ายคุณธรรมและกิจกรรมรับน้อง	กิจกรรมของแผนงานสโมสรนักศึกษาและงานพัฒนานักศึกษา
ด้านที่ 5 การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น	กิจกรรมที่จัดโดยคณะและ กิจกรรมของแผนงานสโมสร นักศึกษาและงานพัฒนานักศึกษา	กิจกรรมที่จัดโดยคณะและ กิจกรรมของแผนงานสโมสร นักศึกษาและงานพัฒนานักศึกษา

จากตารางที่ 3 ผู้เขียนมีทัศนะว่า

1) กิจกรรมกีฬา เป็นกิจกรรมที่จัดโดยสโมสรนักศึกษาสามารถบ่งชี้คุณลักษณะของกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้านที่ 1 การพัฒนาศักยภาพตนเอง และ ด้านที่ 2 การดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เสริมสร้างจิตสำนึกความภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัยและคณะเป็นสำคัญเช่น “การแข่งขันกีฬาน้องใหม่ประจำปีการศึกษา, การแข่งขันกีฬา ระหว่างคณะประจำปีการศึกษา, การแข่งขันกีฬาประเพณี วิทยาศาสตร์-อักษรศาสตร์สัมพันธ์ประจำปีการศึกษา และกีฬามหาวิทยาลัย เป็นต้น

2) กิจกรรมของสาขาวิชา เป็นกิจกรรมที่อยู่นอกเหนือแผนงานของสโมสรนักศึกษาและงานพัฒนานักศึกษา ซึ่งจะจัดขึ้นโดยสาขาวิชาต่าง ๆ ทั้ง 7 สาขาวิชาเพื่อเสริมสร้างความโดดเด่นของนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชาสามารถบ่งชี้คุณลักษณะของกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้านที่ 1 การพัฒนาศักยภาพตนเองเช่นโครงการ Click 2 win campus league, โครงการ Smart Manager, โครงการ The DNA for Management Science (MS KKU) โครงการ Junior Manager, โครงการ the Intelligence Quotient program for Management Science (MS KKU), ค่ายนักเศรษฐศาสตร์รุ่นเยาว์, โครงการบริษัทจำลอง ด้านการตลาด กิจกรรม Marketing, โครงการ MS Young Financial Star Competition และ โครงการ MS Set Yong Generation เป็นต้น

3) กิจกรรมรับน้อง เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นทุกปีในช่วงภาคการศึกษาที่ 1 จัดโดยสโมสรนักศึกษาและงานพัฒนานักศึกษาและยังดำเนินกิจกรรมภายใต้ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่นฉบับที่ 382/2553 เรื่องหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่มหาวิทยาลัยขอนแก่นอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอสามารถบ่งชี้คุณลักษณะของกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้านที่ 2 การดำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เสริมสร้างจิตสำนึกความภาคภูมิใจในมหาวิทยาลัยและคณะ ด้านที่ 3 การเสริมสร้างจิตอาสา และจิตสาธารณะ และ ด้านที่ 4 การสร้างคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรม เช่น น้องใหม่ร้องเพลงประจำสถาบัน คณะวิทยาการจัดการ ประจำปีการศึกษา, การพัฒนาศักยภาพน้องใหม่ คณะวิทยาการจัดการ ประจำปีการศึกษา, สโมสรนักศึกษาพบน้องใหม่ คณะวิทยาการจัดการ ประจำปีการศึกษาและคลื่นพลังน้องใหม่ คณะวิทยาการจัดการ ประจำปีการศึกษา เป็นต้น

4) กิจกรรมของแผนงานสโมสรนักศึกษาและงานพัฒนานักศึกษาเป็นกิจกรรมที่ดำเนินงานตามแผนงานประจำปีการศึกษาอยู่เสมอสามารถบ่งชี้คุณลักษณะของกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้านที่ 3 การเสริมสร้างจิตอาสา และจิตสาธารณะด้านที่ 4 การสร้างคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรม และด้านที่ 5 การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นเช่นโครงการวิทยาการสานสัมพันธ์สู่ชุมชน : ปลุกฝั่งบัญชีครัวเรือน, โครงการบ่มเพาะพุทธบุตรประจำปีการศึกษา,

ประเพณีลอยกระทง และพิธีไหว้ครูและบายศรีสู่ขวัญ
น้องใหม่ เป็นต้น

5) กิจกรรมที่จัดโดยคณะฯ เป็นกิจกรรมที่คณะจัดขึ้น
เป็นประจำทุกปีอยู่เสมอสามารถบ่งชี้คุณลักษณะของกิจกรรม
เสริมหลักสูตรในด้านที่ 2 การธำรงไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา
พระมหากษัตริย์ เสริมสร้างจิตสำนึกความภาคภูมิใจใน
มหาวิทยาลัยและคณะ และด้านที่ 5 การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
ไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ร่วมเทิดพระเกียรติในวันพ่อ
แห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ การทำบุญครบรอบปีของคณะ และ
ประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น

6) นำผลการสังเคราะห์จากข้อ 2 และข้อ 3
เปรียบเทียบกัน

7) สรุปผลและให้ข้อเสนอแนะ

สรุปผลและอภิปรายผล

จากการสังเคราะห์เรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่พึง
จะเป็น ผู้สังเคราะห์ขอเสนอประเด็นในการอภิปรายผล
การสังเคราะห์ ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่น่าสนใจและควรแก่
การอภิปรายผล 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรก คือ ผลการศึกษา
ลักษณะของกิจกรรมเสริมหลักสูตรในปัจจุบัน พบว่า ลักษณะ
ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้นมีลักษณะของกิจกรรมที่เน้น
การพัฒนาตนเองด้านเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ กีฬา และ
การเสริมสร้างสมรรถนะทางกาย ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก
นักศึกษาให้ความสนใจในเรื่องของการพัฒนาทักษะทาง
ปัญญา ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างทักษะทางด้านกีฬาเพื่อให้
เกิดความสุขต่อการใช้ชีวิตของนักศึกษา โดยสามารถกล่าว
ได้ว่านักศึกษาที่มีความสุขในการเล่นกีฬาย่อมส่งผลทำให้เกิด
ทักษะทางปัญญามีสูงขึ้นตามไปด้วย [5] ประเด็นที่สอง คือ
ผลการสังเคราะห์กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม พบว่า
ในสภาวะการณ์ปัจจุบันและความสอดคล้องของหลักสูตร
การเรียนการสอนควรบูรณาการการเรียนการสอนโดยการ
เสริมสร้างลักษณะของกิจกรรมที่เน้นการเสริมสร้างคุณธรรม
และจริยธรรม สังเกตได้จากสถานการณ์บ้านเมืองในยุคสมัย
นี้ ต้องสร้างสังคมให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข โดยที่
สถาบันการศึกษาต้องยึดเอาในกระบวนการผลิตบัณฑิตอีกหนึ่ง
องค์ประกอบหลักคือการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์
ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม
และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ซึ่งเหตุและปัจจัยนี้คือ
สิ่งสำคัญที่สามารถทำให้คนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
อย่างมีความสุข [1] คุณลักษณะเฉพาะด้านของบัณฑิต
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามการสังเคราะห์

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรระดับปริญญาตรีทั้ง 7 สาขาวิชา
จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ด้านการจัดกิจกรรมเสริม
หลักสูตรเน้นหนักในเรื่องของ “ด้านเสริมสร้างคุณธรรม/
จริยธรรม” และ “ด้านการพัฒนาตนเองด้านวิชาการ/ด้าน
ต่าง ๆ” ตามลำดับ ค่อนข้างน้อย อนึ่ง หากพิจารณาตามการ
จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตั้งแต่ปี 2554-2556 พบว่า กิจกรรม
เสริมหลักสูตรที่จัดมากที่สุดคือ “ด้านพัฒนาศักยภาพตนเอง”
แต่ด้านที่มีการจัดกิจกรรมน้อยที่สุดคือ “ด้านเสริมสร้าง
คุณธรรม/จริยธรรม” และ “ด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย/
ภูมิปัญญาท้องถิ่น” ฉะนั้นการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรกับ
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรยังสัมพันธ์กันน้อย หากพิจารณา
ตัวบ่งชี้ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และในทางปฏิบัติ
ของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่แท้จริงจากการสังเคราะห์
กิจกรรมเสริมหลักสูตรของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น และวิเคราะห์วัตถุประสงค์และเป้าประสงค์ของ
การผลิตบัณฑิตแล้วนั้น พบว่า แนวทางในการจัดกิจกรรม
เสริมหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในปัจจุบันมี
องค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนให้นักศึกษา มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ทั้งทางด้านคุณลักษณะ
เด่น คุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะเฉพาะมีอยู่ 2 องค์
ประกอบหลักสำคัญที่ต้องดำเนินงานให้สอดคล้องและ
มีความสัมพันธ์กันอย่างแท้จริง คือ

1) วัตถุประสงค์ของแต่ละหลักสูตรต้องสอดคล้องกับ
กรอบคุณลักษณะของบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งก็ควร
เป็นไปตามบริบทของเป้าประสงค์ของแต่ละหลักสูตรด้วย
เช่นกัน และดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน [1]

2) ตัวบ่งชี้ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ
ได้แก่ IQA, ILP และ TQF HEEd ต้องมีความสอดคล้องสัมพันธ์
กัน โดยผู้ปฏิบัติงานต้องนำตัวบ่งชี้เหล่านี้ไปสังเคราะห์ภายใต้
บริบทขององค์กรเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการดำเนินงาน
ตามหลักสูตร [1]

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้เขียน
ขอเสนอแนะว่าควรมีการสังเคราะห์กิจกรรมเสริมหลักสูตร
ในทุกคณะเพื่อให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ด้านกิจการ
นักศึกษาสามารถนำผลการสังเคราะห์ไปใช้ประโยชน์ในการ
จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา

2. สำหรับผู้ที่สนใจในกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้เขียน
ขอเสนอแนะในเรื่องของการจัดกิจกรรมควรทำวิจัยเกี่ยวกับ
การบริหารความเสี่ยงของการจัดกิจกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับ
กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาและคุณลักษณะของ
นักศึกษาที่พึงประสงค์

เอกสารอ้างอิง

- [1] Bureau of Student Development of the Higher Education Commission Office. Proceedings of the 4th National Seminar on the Students Development: Graduates for the nation future; 2014 Aug 28-29; Bangkok, Thailand; 2014.
- [2] Faculty of Management Science, Khon Kaen University. **Student's handbook of undergraduate academic year 2012**. Khon Kaen University: Khon Kaen; 2012. (In Thai).
- [3] Kunurat, F. **Guidelines for student activities' s development in the student committee's opinion of Khon Kaen University**. Master thesis, Graduate School, Khon Kaen University; 2002. (In Thai).
- [4] Integrated Learning Program Registration Division of Student Affairs Office. **Integrated learning activities manual**. Khon Kaen University: Khon Kaen; 2014. (In Thai)
- [5] Piriyaichitra, K. **Student affairs**. Student Affairs Office of the King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang's President Institute: Bangkok; 2004. (In Thai).
- [6] Suwanprathes, N. **The student activities of the Northern Region's Rajabhat Institute**. Pitsanulok: Pibulsongkram Rajabhat Institute. 2001. (In Thai).